

artistes

>> Núria Güell. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«La llibertat es pren, no es concedeix. Per a la majoria, la llibertat és el lliure exercici dels costums; per a nosaltres, és franquejar el que està permès. No és accessible a tothom, perquè molts situen la llibertat entre el que està prohibit i el que està permès.»

GEORGES BRAQUE

La immensíssima majoria d'artistes se serveixen d'eines com pinzells, pigments, càlculs, càmeres fotogràfiques o videogràfiques; el seu propi cos, cisells, paper, ferro, *objets trouvés*, pedra, etc., que identifiquem en precises obres d'artista i que ens encarreguem d'encaixonar en la pintura, en l'arquitectura, en el cinema, en la *performance*, etc. Si en veiem l'obra, la veiem en galeries privades, en espais públics o en fires d'art. Alguns artistes gesticulen o s'observen la vida sentimental, uns altres s'autoretraten, construeixen cubicles habitables o immortalitzen moments i històries; uns altres s'obliguen amb l'acció o lluiten en la defensa del feminisme o de l'antibelicisme, etc. Hi ha una infinitat de tipus d'art, però Núria Güell (Vidreres, 1981) s'hi ha obert pas amb un *modus operandi* artístic en què el rastre de l'artista conflueix en la vitalització de collectius, personatges o valors exclosos o invisibilitzats en la vida global dels poderosos, dels estats, de les administracions o dels jutges, en què el concepte artístic s'apropa radicalment al gust imperant, veloç i èticament menyspreable i buit del consumidor. Anem a pams.

Per on transitem, Núria Güell?

Text > SEBASTIÀ GODAY

Us aconsello tenir obert el web www.nuriaguell.com mentre llegiu aquesta semblança, en el qual s'anuncia tota la seva obra, explicada i ressenyada amb molt d'ordre i pulcritud, i s'acompanya d'un bon material de suport filosòfic i teòric, també perquè té molt poques extensions comercials, per no dir cap, i, per tant, els seus projectes s'hi poden consultar gairebé sense cap impediment.

Dit això, amb què treballa Núria Güell des de sempre? Doncs, ras i curt, treballa per fer escoltar i mirar el que no es vol escoltar ni mirar en el món global d'avui dia. Això s'ha substanciat en una quarantena de processos creatius que ha dut a terme a Espanya, Suècia, Cuba o fins i tot a Kosovo, entre altres indrets. Quin és, en principi,

el seu mètode? En primer lloc, definir un problema amagat o silenciado: el masclisme, els bancs, la puresa ètnica, la policia corrupta, l'abús infantil i el turisme sexual, els apàtrides, les lleis mordassa, el franquisme... entre molts d'altres. Després d'una exhaustiva investigació formal de la qüestió i dels marcs legals i alegals amb l'ajut, si cal, d'advocats, crea i teixeix una xarxa de complicitats amb les víctimes del problema que vol evidenciar, i aquesta és una de les parts més creatives de Núria Güell: cerca una institució que la financï i la mostri, i que suporti els udols dels qui es posen les mans al cap per la seva manca d'estètica, per la seva cruesa i pels verals de mala petja que transita.

Un recull emblemàtic i recent és «Una pel·lícula de Dios», fet als Estats

Units Mexicans, a Mèxic DF, l'any 2018, amb el suport del Museo Universitario de Arte Contemporáneo (MUAC). Núria Güell va pactar amb els responsables del centre la manera de seleccionar nou peces d'art clàssiques de temàtica religiosa que unes menors d'edat immerses en un context d'abús i d'explotació sexual comentarien i explicarien, i cada una relacionaria el quadre que triés, cristianíssim, amb la seva experiència personal. A continuació, s'inclourien en l'audioguia de l'exposició. En una segona fase, l'obra de Güell, que és un treball en curs constant, va incloure una entrevista amb una família de proxenetes que proporcionaven les víctimes als clients. Com en tota la seva obra, ella en va ser el catalitzador, l'enzim, la que va fer possible que tingués lloc i la

>> «Una película de Dios», 2018. (Foto: ARXIU DE L'ARTISTA)

que hi va provocar una reacció. Una idea basada en la confiança i en l'estimació i l'admiració envers les vuit menors, amb les quals va ser connivent i va teixir uns vincles personals de ferro. Tanmateix, cal valorar la cruesa de l'objectivitat, que deixa de ser representada, i passa a ser realitat pura i, alhora s'hi afegeix el coratge d'entrevistar l'altra part implicada en la monstruositat de l'abús infantil: el proxenetisme.

«La Feria de las Flores», un treball que l'artista havia fet prèviament a Medellín (Colòmbia), li va servir de llavor per a «Una película de Dios». En el primer cas, un grup de menors d'edat de dotze a disset anys guiaven els visitants per les obres que l'artista colombià internacional Fernando Botero havia donat al Museu d'Antioquia de Medellín, i aquestes interpretaven la visió artística del cos de la dona, la vida i l'estructura familiar colombiana en la seva obra a partir de les seves experiències personals entorn de l'exploració infantil. Paradoxalment, Botero va finançar el projecte.

Un altre procés creatiu esborronador, i una mica més llarg, va ser «Ayuda humanitaria», que va dur a terme a Cuba, on ha fet llarguíssimes estades i va ser alumna de la gran performer

Tania Bruguera entre 2008 i 2013. Consistia a fer un concurs entre els joves de l'illa, i ella es casaria amb el que li fes la carta d'amor més bonica. Les encarregades de fer de jurat eren ella i tres prostitutes cubanes. Amb aquest procés, però, volia posar en evidència que els cubans només podien sortir del país si es casaven amb una turista estrangera. Va guanyar el concurs en Jordani, s'hi va casar i van anar-se'n

junts cap a Espanya. Per raons òbvies, ara estan divorciats, però mantenen una bona relació personal: ella a Vidreres, ell a Miami. Quin va ser el resultat d'aquest procés creatiu? Doncs la paperassa legal, les fotos dels esdeveniments i quelcom no representable però que es va fer palès: el forat legal pel qual algú que té uns drets els pot proporcionar a qui no els té. Gens d'*attrezzo*, cap circumloqui estètic, gens

>> El proxeneta, 2018. (Foto: ARXIU DE L'ARTISTA)

>> «Ayuda humanitaria», 2008-2013. (Foto: YUNIOR AGUILAR)

>> «Ayuda humanitaria», 2008-2013. (Foto: LEVI ORTA)

>> «La Feria de las Flores». (Foto: ARXIU DE L'ARTISTA I ADN GALERIA)

de valor comercial. Ordre i contun-
dència ètica i, sí, evolució desestabilit-
zadora i risc. La realitat i la negociació
com a vehicles artístics.

En què es concentra i s'esforça Nú-
ria Güell quan prepara un dels seus
esdeveniments «artístics»? Poso entre
cometes *artístics* perquè en els seus
treballs insisteix a penetrar en l'ordre
polític i social, subvertint creences co-
munament acceptades com a normals.
N'és una bona mostra el paper que hi
tenen les prostitutes, que no només
expressen les seves tristeses, sinó que
s'apropen i coneixen, com ningú, els
problemes de la masculinitat més en-
llà del masclisme. Repeteixo: no par-
len del treball sexual, sinó que s'en-
dinsen en un món molt més ampli. I
precisament qui fa possible tot aquest
trastocament ideològic i de rols tan ra-
dical és l'artista Núria Güell.

Ens hem citat un matí radiant de
tardor a la seu o lloc d'operacions
primer que Núria Güell té a Vidreres.
Des del balcó de la casa s'assaboreix
el paisatge fi, ordenat i amable de la
Selva, que li recorda la feina dura dels
seus avis, masovers d'un propietari
de Barcelona; també recorda els anys de
feina abnegada del seu pare a la «fà-
brica» de llet de Vidreres (abans RAM,
ara Làctia) i la feina en un banc de la
seva mare. Ambdós van començar a

**En els seus treballs
insisteix a penetrar
en l'ordre polític i
social, subvertint
creences comunament
acceptades com a
normals. N'és una
bona mostra el paper
que hi tenen les
prostitutes, que no
només expressen
les seves tristeses,
sinó que s'apropen i
coneixen, com ningú,
els problemes de la
masculinitat més enllà
del masclisme.**

>> «Retrospectiva en tercera persona», 2021, a la Fabra i Coats, Barcelona. (Foto: ARXIU DE L'ARTISTA)

treballar gairebé des de la infantesa. La Núria produeix obra amb l'ordinador i amb un telèfon des de Vidreres, però necessita el viatge i la mediació o negociació per entretenir els personatges i les institucions (siguin artístiques, siguin de l'Administració) i sargir un entramat digne, sense farbalans, sovint presidit per la nuesa de l'entorn expositiu: potser un despatxet amb un ordinador com a ironia dels grans despatxos on es decideixen futurs i riqueses, una projecció, escadussers elements il·lustradors i la raó.

El procés creatiu de Núria Güell i els fets que proposa han passat gairebé sempre per una mena de muntanya

russa des de les institucions culturals: des de la incredulitat permesa fins a l'aproximació volguda i, pel que em diu, creu que ara hi detecta una certa involució, una censura en els límits per part de la indústria cultural que li fa sospitar d'una regressió en les llibertats que plana pertot. Però ella no es rendirà mai, sempre ha tingut la consciència de tenir un públic, una responsabilitat de tenir una veu i fer-la servir com a altaveu dels qui no en tenen, perquè l'art no ha de contenir bellesa ni ha de ser decoratiu, l'art ha de provocar pensaments des de la realitat, mai des de l'ideal. La Núria sap que sempre ha estat així, que la seva manera de treba-

llar serà com fins ara perquè no pot ser en el món i no aprofundir en algunes de les monstruositats que el poder fabrica; ella anirà fins al final, fins allà on calgui; sempre dona la cara perquè ella no analitza segons la moral, sinó que mostra una posició ètica significant.

En la seva darrera exposició a Barcelona, «Retrospectiva en tercera persona» (Fabra i Coats, 2021), la direcció de l'espai volia, tant sí com no, fer-li una antològica; Güell hi va reaccionar amb un gest sensacional: cinc artistes revisitarien cinc peces antigues seves. Un gest en el qual l'artista Güell es torna mediatadora i catalitza peces d'art noves. Un no parar. I per molts anys!

>> «Obsequio de cortesía», 2019. (Foto: ARXIU DE L'ARTISTA)

>> Valor #, peça guanyadora de la Biennal de Girona 2008. (Foto: COL·LECCIÓ DE LA DIPUTACIÓ DE GIRONA)